

19.8.2014

Akp/2

Päätöshistoria

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 6.6.2014

HEL 2013-005419 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 19.3.2014

Kaupunkisuunnitteluvirastossa valmistellaan asemakaavan muutosta Kalliossa sijaitsevalle Helsingin Kaupunginteatterille. Suunnittelualueeseen kuuluu Kaupunginteatterin tontin lisäksi pysäköinti- ja puistoalueita. Kaavamuutoksen tavoitteena on suojella asemakaavassa Kaupunginteatteri ja säilyttää sen kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset arvot sekä kartoittaa lisärakentamismahdollisuudet arvoja vaarantamatta. Alueella on tällä hetkellä voimassa maankäyttö- ja rakennuslain mukainen rakennuskielto asemakaavan muuttamiseksi.

Kaupunginteatterin kaavamuutos ajoittuu läheisesti teatterin peruskorjauksen suunnitteluun, sitä tukevana toimenpiteenä. Osana valtakunnallisesti merkittävää RKY 2009 -kohdetta Finlandia-talo, Kaupunginteatteri, Kulttuuritalo ja kansainvälisen docomomo-järjestön merkkiteosvalikoimaan kuuluva teatterirakennus on tunnustettu modernin arkkitehtuurin merkkiteos, mikä tulee huomioida asemakaavan suojelumerkinnöin. Rakennus- ja kulttuurihistoriallisten arvojen ohella teatterin kaupunkikuvallinen asema on näkyvä ja sen funktiolle tunnusomainen. Rakennuksen liittyminen niin ympäröivään historialliseen puistomiljööseen, kuin sitä vierustavaan Kallion korttelirakenteeseen tulee kaavassa huomioida rakennuksen ominaisluonteen ja arvojen mukaisella tavalla. Suojelutavoitteiden tulee kohdistua niin rakennuksen ympäristöön, kohteen ulkoasuun kuin interiööriin, laitosteatterin kokonaisvaltainen arkkitehtuuri huomioon ottaen.

Kaupunginteatteri on suomalaisen modernin 1900-luvun jälkipuolen arkkitehtuurin merkkiteoksia. Rakennus kuuluu professori Timo Penttilän päätöiden joukkoon. Teatterista käytiin arkkitehtuurikilpailu vuonna 1960, jonka Penttilä voitti ehdotuksellaan "Arlechino". Päätös teatterin rakentamisesta tehtiin vuonna 1965 ja rakennus valmistui vuonna 1967. Teatterin laajennusosa Studio Elsa valmistui vuonna 1989, Timo Penttilä, Kari Lindin ja Sakari Tilanterän suunnittelemana. Laajennusosa sopeutuu kokonaisuuteen uutena ehjänä kerrostumana.

Vuonna 1967 valmistuneen Helsingin kaupunginteatterin rakennus on eräs varhaisimmista maamme kunnallisista teatterirakennuksista, ja sen tilaratkaisu pitää sisällään koko laitosteatterin toiminnallisen kokonaisuuden, mikä korostaa kohteen historiallista merkitystä. Rakennus suunniteltiin erityisen huolellisesti ja yksityiskohtaisesti korkeatasoisin materiaalein; kohteen rakennustaiteellinen arvo ja säilyneisyys on huomattavan korkea. Helsingin kaupunginteatterin rakennus kuuluu suomalaisen 60-luvun modernin arkkitehtuurin merkkiteosten joukkoon. Rakennuksen kaupunkikuvallinen arvo on merkittävä, niin lähiympäristön näkökulmasta kuin osana 1950-luvulta muotoa saanutta laajempaa kulttuuri- ja hallintorakennusten kaupunkimaisemaa. Kaupunginmuseon kannan mukaan on tärkeää ajantasaistaa Kaupunginteatterin asemakaava suunnitellun peruskorjauksen yhteydessä, ja varustaa kohde asemakaavassa rakennussuojelumerkinnöin, jotka turvaavat kohteen huomattavien kulttuurihistoriallisten arvojen säilymisen.

Kaavan suojelumerkintöjen valmistelun tueksi on laadittu joukko tutkimuksia, joissa rakennuksen sisältämiä arvoja on tarkasteltu ja arvotettu. Kaupunginteatterin rakennushistoriallinen selvitys on valmistunut vuonna 2013, ja ympäristöhistoriallinen selvitys vuonna 2014. Rakennussuojeluperiaatteita on tarkennettu jo hankesuunnitteluvaiheessa vuonna 2013. Asemakaavaluonnoksen kaupunginteatteriin kohdentama rakennussuojelumerkintä sr-1 sisältää yksityiskohtaiset määräykset, joilla teatterin kulttuurihistoriallisia arvoja pyritään vaalimaan peruskorjauksessa sekä sen jälkeisessä korjaus- ja ylläpitotyössä. Määräykset perustuvat selvitysten osoittamiin arvoihin ja toimintasuosituksiin. Kaupunginmuseo pitää kaupunginteatteria modernin arkkitehtuurin restaurointikohteena, jonka peruskorjausratkaisuissa tulee erityisesti ottaa huomioon kohteen kantamat rakennushistorialliset ja arkkitehtoniset arvot. Kaupunginmuseon arvion mukaan asemakaavaluonnoksen rakennussuojelumääräykset antavat tähän riittävän perustan.

Modernin arkkitehtuurin restaurointikysymykset ja -ratkaisut ovat luonteeltaan erityisiä ja monesti ennakoimattomiakin. Tästä syystä on tärkeää että kaupunginmuseo pystyy tiiviisti seuraamaan kohteen korjaus- ja muutossuunnittelua. Asemakaavan suojelumerkintöjen kirjaus siitä, että korjaus- ja muutostöissä tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa, on tarpeellinen ja tärkeä määräys. Kaupunginmuseo on mukana kaavan valmistelun jatkotyössä.

17.6.2013 Lausunto annettu

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, tutkija, puhelin: +358 9 310 36973
mikko.lindqvist(a)hel.fi

19.8.2014

Akp/2

Rakennusvirasto 8.4.2014

HEL 2013-005419 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston lausuntoa Kaupunginteatterin alueen kaavaluonnoksesta.

Asemakaavan muutos koskee 11. kaupunginosassa (Kallio) olevaa Helsingin kaupunginteatterin tonttia sekä ympäröiviä pysäköinti- ja puistoalueita. Muutosaluetta rajaa Eläintarhantie, pohjoisessa Ensi Linja ja Iolanpuisto sekä idässä Kallion virastotalon tontti.

Eläintarhanlahden rannan puistomaisessa ympäristössä sijaitseva arkkitehti Timo Penttilän suunnittelema teatterirakennus on valmistunut vuonna 1967 ja laajennusosa vuonna 1989 Timo Penttilä - Heikki Saarela - Kari Lindh Arkkitehdit -toimiston suunnittelemana. Rakennus on alkuperäisessä käytössään.

Asemakaavan muutos mahdollistaa noin 500 k-m² lisärakentamisen Kaupunginteatterin yhteyteen. Samalla varmistetaan alueen kulttuurihistoriallisten, rakennustaiteellisten ja maisemakulttuurin kannalta merkittävien arvojen säilyminen. Lisärakentaminen mahdollistetaan siten, että rakennuskokonaisuuden ja sen ympäristön arvot ja ominaisuudet eivät vaarannu. Teatterirakennus ympäröivine puisto- ja piha-alueineen suojellaan asemakaavan muutoksella. Suojelu turvaa kaupunkikuvallisesti merkittävän kokonaisuuden säilymisen.

Asemakaavamerkintöjä ja -määräyksiä tulee tarkentaa yleiselle jalankululle varattujen alueiden osalta. Huoltoajolle sallitut reitit tulee osoittaa asemakaavassa.

Rakennusvirastolla ei ole muuta huomautettavaa asemaakaavan muutosluonnokseen.

10.6.2013 Lausunto annettu

Lisätiedot

Petri Arponen, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38440

petri.arponen(a)hel.fi

Anni Tirri, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38335

anni.tirri(a)hel.fi